

Hälsingegymnasiet AB
info@halsingegymnasiet.se

2020-12-10
Dnr 2019:9815

Beslut

efter tematisk kvalitetsgranskning av *Enskilda huvudmäns styrning av det kompensatoriska uppdraget på gymnasiet* vid Hälsingegymnasiet AB

Inledning

Skolinspektionen har med stöd i 26 kap. 19-20 § skollagen (2010:800) genomfört en kvalitetsgranskning av *Enskilda huvudmäns styrning av det kompensatoriska uppdraget på gymnasiet*. Syftet är att granska kvaliteten i styrningen av det kompensatoriska uppdraget hos enskilda huvudmän.

De övergripande frågeställningarna är:

1. I vilken utsträckning har huvudmannen en god analys av skolenhetens kompensatoriska behov?
2. I vilken utsträckning har huvudmannen vidtagit relevanta och kraftfulla kompensatoriska insatser?

Bedömningen görs i förhållande till de kvalitetskriterier Skolinspektionen satt upp i granskningen inom det granskade området. Granskningens författningsstöd återfinns i bilaga 2.

Granskningen genomförs i 27 enskilda huvudmän. Hälsingegymnasiet AB ingår i denna granskning.

Skolinspektionen genomförde intervjuer med representanter för Hälsingegymnasiet AB den 14/10 2020. Besöket genomfördes av utredare Johan Bohman och Verica Stojanovic. Till grund för beslutet ligger även huvudmannens insända dokumentation.

Beslut:

I syfte att höja verksamhetens kvalitet bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete i första hand behöver inledas inom följande områden:

Bedömningsområde 1 – Huvudmannens analys av skolenhetens kompensatoriska behov

- Huvudmannen behöver utveckla arbetet med att göra väl dokumenterade analyser som tydligt förklarar hur elevernas behov och förutsättningar påverkar deras möjligheter att tillgodogöra sig utbildningen. I detta ingår att använda underlag om exempelvis elevernas migrationsbakgrund, kön, sociala bakgrundsfaktorer och sammanställningar som visar variationer i studieresultaten. Huvudmannen behöver söka orsaker till skillnader och variationer i studieresultaten som beror på faktorer som de själv kan påverka.

Bedömningsområde 2A – Huvudmannens åtgärder

- Huvudmannen behöver utveckla arbetet med att, utifrån en välgrundad analys av verksamhetens kompensatoriska behov, ta fram träffsäkra och kraftfulla insatser. För att möjliggöra detta behöver huvudmannen först analysera elevernas studieresultat och behov i förhållande till hur utbildningen genomförs (se område 1). Därefter behöver huvudmannen besluta om åtgärder som har förutsättningar att ge kompensatorisk effekt samt säkerställa att det finns resurser och kompetens på skolenheten för att kunna genomföra åtgärderna.

Bedömningsområde 2B – Huvudmannens uppföljning och utvärdering

- Huvudmannen behöver definiera och konkretisera de mål de vill uppnå i sin kompensatoriska styrning. De konkreta mål som sätts bör vidare ha sin utgångspunkt i elevernas behov och förutsättningar. Att huvudmannen sätter upp konkreta mål för åtgärderna underlättar uppföljning och utvärdering av åtgärdernas effekter och ger möjlighet till omprövning av vilka åtgärder som valts.

Uppföljning

Huvudmannen ska senast den 2021-08-09 redovisa till Skolinspektionen vilka förbättringsåtgärder som vidtagits utifrån de identifierade utvecklingsområdena och resultat av dessa åtgärder. Som stöd för redovisningen bör bifogad mall (bilaga 3) användas.

Redogörelsen skickas via e-post, till skolinspektionen.lund@skolinspektionen.se, eller per post till, Skolinspektionen i Lund, Box 156, 221 00 Lund. Hänvisa till Skolinspektionens diarienummer för granskningen (dnr 400–2019:9815) i de handlingar som sänds in.

Med anledning av den rådande situationen med risker för smittspridning av Covid-19

Skolinspektionen är medveten om att många skolor i dagsläget är påverkade med anledning av Covid-19. Följden kan vara stor frånvaro av personal eller att resurser måste tas i anspråk för nya förhållanden. Vi följer kontinuerligt situationen och hur den påverkar skolsystemet i olika delar av landet. Om ni som huvudman behöver längre uppföljningstid kontakta oss på Skolinspektionen för prövning.

Ett separat tillsynsbeslut

I samband med kvalitetsgranskningen har så allvarliga brister i verksamheten uppmärksamats att det har föranlett ett separat tillsynsbeslut, *Riktad tillsyn av Hälsingegymnasiet, gymnasieskola med introduktionsprogram, i Bollnäs kommun, för den enskilda huvudmannen Hälsingegymnasiet AB, läsåret 2020/2021, 2020-11-27, diarienummer 2020:8471. Av tillsynsbeslutet följer även särskilt angiven tid för uppföljning av vidtagna åtgärder.*

Skolinspektionens bedömningar

Huvudmannens analys av skolenhetens kompensatoriska behov

Inom detta bedömningsområde granskar Skolinspektionen i vilken utsträckning huvudmannen har genomfört en välgrundad analys av skolenheternas kompensatoriska behov. En utgångspunkt är att huvudmannens analys av elevernas studieresultat innehåller relevanta förklaringar och belägg för de skillnader som finns. Förklaringarna ska relatera till sådana faktorer som huvudmannen själv kan påverka. Med detta menas att analysen relaterar till hur utbildningen genomförs och till de förutsättningar som rektor och lärare fått av huvudmannen. Skolinspektionen granskar även om huvudmannen i sin analys vägt in aspekter i utbildningens genomförande och förutsättningar som visat sig vara effektiva i ett kompensatoriskt arbete.

Bedömning av område 1 – huvudmannens analys

Skolinspektionen bedömer att huvudmannen i låg utsträckning har en god analys av skolenhetens kompensatoriska behov

Granskningen visar att huvudmannen inte gör välgrundade analyser där skillnader och variationer i studieresultaten förklaras och beläggs empiriskt. Även om huvudmannen löpande följer upp elevernas kunskapsutveckling gör huvudmannen inga analyser som leder till förklaringar till högre och lägre studieresultat eller skillnader och variationer i studieresultat mellan olika program och kurser. Det framgår också att analyserna inte ger förklaringar till variationer i studieresultat utifrån elevers kön, migrationsbakgrund eller andra socioekonomiska faktorer. Granskningen visar vidare att huvudmannen inte gjort några analyser i syfte att hitta mönster eller samband mellan elevernas behov och förutsättningar och deras studieresultat. Granskningen visar däremot att huvudmannen gör enstaka sambandsanalyser av hur tillgången till elevhälsa, studie- och yrkesvägledning, utlagd undervisningstid,

och fördelning av lärarresurser påverkar elevernas möjligheter att nå målen för utbildningen. Det saknas dock analys av hur uppgifterna om stödbehov, utlagd undervisningstid och fördelning av lärarresurser samspelar för att ta reda på vilka behov skolan har för att arbeta kompensatoriskt. Granskningen inom detta område visar slutligen att huvudmannen inte gör några analyser som kan förklara vad i utbildningens genomförande och förutsättningar som påverkar elevernas studieresultat.

Huvudmannens analys och förklaringar till variationer i studieresultaten

Granskningen visar att huvudmannen inte gör välgrundade analyser där skillnader och variationer i studieresultaten förklaras och beläggs empiriskt. Även om huvudmannen löpande följer upp elevernas kunskapsutveckling gör huvudmannen inga analyser som leder till förklaringar till högre och lägre studieresultat eller skillnader och variationer i studieresultat mellan olika program och kurser. Det framgår också att analyserna inte ger förklaringar till variationer i studieresultat utifrån elevers kön, migrationsbakgrund eller andra socioekonomiska faktorer. Enligt statistik från Skolverket för år 2019 utgjorde 59 procent av eleverna män och 41 procent kvinnor. Antalet elever med utländsk bakgrund var 26 procent.

Huvudmannen följer fortlöpande under läsåret upp elevernas kunskapsutveckling i samband med klasskonferenser. Tillsammans med elevhälsan tittar de på vilka kurser eleverna upplever som svåra utifrån ett system där lärare markerar i färg (gult och rött) för varje elev och kurs där eleven ligger lågt i måluppfyllelse. Av intervjuer med huvudmannen framgår att de anser att elevernas meritvärde från grundskolan är lågt (248 poäng)¹. Någon analys av skillnader mellan elevers meritvärde från grundskolan och betygspoäng när de lämnar gymnasiet görs inte, utan det intressanta menar rektor är inte slutresultatet, utan elevens individuella utveckling och framsteg. Huvudmannens fokus är på huruvida eleverna har klarat sig, det vill säga om de klarat av att få betyget E eller hamnat under. Huvudmannen har konstaterat att sämst resultat finns på teknikprogrammet med medieinriktning och bäst resultat finns på teknikprogrammet, inriktning teknikvetenskap. På naturvetenskapsprogrammet är studieresultaten blandat höga som låga. Någon förklaring till resultaten och till att det skiljer sig mellan programmen har inte huvudmannen. I slutet av läsåret görs en analys i två nivåer av rektor och representanter för huvudman och av elevhälsan. Dels tittar de på den enskilda eleven, vad den har för svårigheter och sedan tittar de på helhetsbilden i form av resultat per kurs och program. Dessa resultat jämför huvudmannen med genomsnittet för riket samt utifrån läsårsutvärderingar där de tittar på vad som har fungerat bra och inte fungerat bra i utbildningen. I intervjuerna framkommer att huvudmannen i sitt analysarbete inte ställer

¹ Våren 2019 var det genomsnittliga meritvärdet för samtliga rikets grundskolor för 16 ämnen 221,7 poäng och för 17 ämnen 229,8 poäng.

Skolverket (2019) Slutbetyg i grundskolan våren 2019. Dnr: 5.1.1 -2019:1342

elevernas måluppfyllelse i relation till vare sig socioekonomiska faktorer eller kön. Huvudmannen säger också att kön inte är en relevant grund för analys av studieresultat.

I intervju konstaterar huvudmannen att ett utvecklingsområde för kvalitetsarbetet är analys, då de saknar svar på vilka de övergripande förklaringarna till studieresultaten är. De uppger att det inte alla är lätt att dra några slutsatser om de inte kan härröra resultaten till vissa grupper av elever.

Huvudmannens analys av elevernas behov och förutsättningar

Granskningen visar att huvudmannen inte gjort några analyser i syfte att hitta mönster eller samband mellan elevernas behov och förutsättningar och deras studieresultat. Detta trots att det framgår att huvudmannen har tillgång till viss data såsom kunskapsuppföljningar, diagnoser, elevenkäter, stödbehov i form av åtgärdsprogram och frånvarostatistik som kan användas för att söka förklaringar till resultaten.

Av intervjuerna med rektor och representanter för huvudmannen framkommer att de på olika sätt tar reda på vilka behov och förutsättningar som elever har. För elever som börjar år 1 tar skolan del av överlämningar från grundskolor samt håller inskrivningssamtal med elever där de har möjlighet att berätta om sina eventuella behov. Elever gör diagnostiska tester i svenska, matematik och engelska. Elevers behov diskuteras vid klasskonferenserna som äger rum två gånger per termin. Under läsåret kommer till elevhälsoteamet fler uppgifter från lärarhåll, i form av både information och analyser om aktuella behov. Då sätter man enligt rektor fortlöpande in åtgärder. Ibland handlar det om enskild elev och ibland om klass. Skolan har 47 elever med åtgärdsprogram (av 290). I intervju med rektor är denne osäker om det finns elever som har diagnos eller inte, men uttrycker sig om att det ibland kan tyda på att vissa elever befinner sig inom autism-spektrat. I intervju med representanter för huvudmannen framkommer därtill att det inte görs några analyser över tid, vad gäller elevers behov och förutsättningar.

Lärare och elevhälsa har en fortlöpande uppföljning av elevernas kunskapsutveckling och eventuella stödbehov samt frånvaro. Huvudmannen gör dock inte någon dokumenterad analys av elevernas måluppfyllelse i relation till frånvaro. De kartlägger frånvaron och följer upp den på individnivå i elevhälsoteamet. Vidare uttrycker eleverna sin uppfattning om undervisningen via en enkät, vilken bland annat bidragit till att skolan ha kommit att införa en gemensam lärplattform, arbeta för likvärdighet i undervisning i samma kurser, byta matleverantör samt hörsamma elevernas önskan om fler sociala aktiviteter.

Av intervjuer med huvudmannen framgår att de har svårt att se samband mellan elevernas olika förutsättningar och elevernas studieresultat och att de behöver

analysera detta utförligare. De undersöker inte elevernas förutsättningar eller behov utifrån sociala bakgrundsfaktorer eller kön. Rektor säger att en del elever gått ut med höga meritvärden, men att det inte har med kön att göra utan med individer. Enligt enhetens lokala skolenkät upplever kvinnor på skolan mindre stimulans i undervisningen. Detta är inte något som skolledningen säger sig ha reflekterat över.

Huvudmannen anger att de inte gör statistik i kvalitetsredovisningen över hur många nyanlända elever det finns, vilka behov de har eller varför det är så, mer än att titta på avlämningar från tidigare skola. Bland annat konstaterar rektor att andelen elever med utländsk bakgrund ökat de senaste tre till fyra åren och att nyanlända elever har svårt med svenska språket och med engelska. Rektor konstaterar att bristande språkkunskaper gör att elever behöver anstränga sig för att klara utbildningen på de högskoleförberedande programmen på skolan. Rektor anger att finns ungefär 80 elever av skolans 290 som är nyanlända och att man på skolan ser till eventuella behov och tar dem i beaktande. Samtidigt konstaterar rektor att de behöver analysera elevernas behov och förutsättningar mer.

Aspekter i analysen av särskild betydelse för att kunna arbeta kompensatoriskt

Granskningen visar att huvudmannen gör enstaka sambandsanalyser av hur tillgången till elevhälsa, studie- och yrkesvägledning, utlagd undervisningstid, och fördelning av lärarresurser påverkar elevernas möjligheter att nå målen för utbildningen. På klasskonferenser lyfts elever i behov av stöd och lärare delar goda exempel om fungerande undervisning med varandra. Huvudmannen gör dock ingen samlad analys där uppgifterna om stödbehov, utlagd undervisningstid och fördelning av lärarresurser används för att ta reda på skolans behov av kompensatoriska åtgärder.

Huvudmannen får, via rektorn på olika sätt information som visar på elevernas behov av stöd. På klasskonferenser lyfts elever i behov av extra stöd och man delar goda exempel om olika anpassningar som fungerat. Detta dokumenteras och sammanställs dock inte. Under en tid provade skolans lärare att lägga in uppgifter i lärplattformen om vilka olika saker man hade gjort, men det ansågs som ett extra administrativt arbete. Om lärare till elevhälsoteamet säger att de inte klarar att ge stöd så organiserar huvudmannen om och tillskjuter medel, till exempel en extra resursperson, så snabbt som möjligt inom två veckor. Rektor och huvudmannen sätter stor tilltro till professionerna, vilka är de som uttrycker behoven och får avgöra huruvida resurserna räcker till eller inte. Exempelvis ökades kurators tjänstgöringsgrad förra läsåret, då hen ansåg sig behöva mer tid liksom studie- och yrkesvägledaren har ökat sin tjänstgöringsgrad för uppdraget.

Huvudmannen ger elever lika mycket undervisningstid på alla program och det är rektor som gör tjänstefördelning utifrån en beräkning om att erbjuda 2200 timmar

i snitt. Timmarna fördelas jämt fördelat i kurserna förutom i matematik där huvudmannen beslutat om att utöka undervisningstiden. Huvudmannens erfarenhet är att elever har svårt för kurserna i matematik och därför valt att framgent lägga ut mer tid och lärarresurs i matematik, något de ser som en framgångsfaktor.

Skolans lärarresurser ser bra ut enligt representanter för huvudmannen, men rektor anger att man skulle behöva en speciallärare i svenska. Skolan har tre förstelärare som till uppdrag har att utveckla programmen på skolan, en förstelärare per program. De ska arbeta för att det finns samverkansmöjligheter i form av ämnesintegrering för att stärka programmets karaktär och planera programdagar som innebär programfördjupningar, till exempel case-studies och studiebesök.

Förklaringarna som relaterar till utbildningens genomförande och förutsättningar

Granskningen visar att huvudmannen inte gör några analyser som kan förklara vad i utbildningens genomförande och förutsättningar som påverkar elevernas studieresultat. Istället förklarar huvudmannen låga studieresultat med elevernas bakgrund, tidigare skolresultat, skoltrötthet, frånvaroproblematik och brist på motivation. De förklaringar till studieresultatet som framkommer i intervjuerna handlar många gånger om den enskilde eleven. De elever som inte når målen beskrivs som en heterogen grupp elever vilka kanske valt fel utbildning, som är väldigt skoltrötta, som har låg studiemotivation, som inte mår bra eller som har lite stöd hemifrån. Representanter för huvudmannen säger i intervju att det varit svårt för elever som har kunskapsmässiga och språkmässiga svårigheter, bland annat med måluppfyllelse i ämnet svenska som andraspråk. Rektor resonerar om elever med utländsk bakgrund som valt en för dem för svår utbildning på grund av föräldrarnas önskan. De elever som lyckas väl beskrivs som målmedvetna och bestämda. En avgörande skillnad för resultatet anses också bero på den kultur som uppstår i elevgruppen, där duktiga elever lyfter de andra och omvänt.

För att förvissa sig om undervisningens och de extra anpassningarnas kvalitet tittar huvudmannen på kurs- och läsårsutvärderingar. I underlaget Informationsinhämtning inför tematisk kvalitetsgranskning skriver huvudmannen att i de fall elever inkommit med klagomål på lärare får berörd lärare återkoppling om detta missnöje. Som exempel på detta berättar representanter för huvudmannen att lärarna på skolan nu arbetar mycket i ämnesgrupper, eftersom elever tyckte att lärarna arbetade olika. Rektor berättar i intervju att undervisningens kvalitet förmodligen är bra, eftersom eleverna är nöjda utifrån läsårsutvärderingar och att elever som påbörjat högre studier brukar höra av sig och uttrycka positiva tankar om undervisningen de erfarit på skolan.

Rektor anser att de resurser som står till förfogande är rimliga utifrån uppdraget. Representanter för huvudmannen anser att de ser till de förutsättningar som rektor ger lärarna när man tittar på skolenhetens resultat. Exempel representanter

för huvudmannen ger på detta är tillsättningen av ytterligare en lärare i svenska som andraspråk, mer Matematik 2 i år 2, mer stöd i år 3 och att det finns extra utrymme i tjänstefördelningarna i ämnena matematik, svenska och engelska.

Identifierat utvecklingsområde

Granskningen visar att huvudmannens arbete med att analysera skolenhetens kompensatoriska behov är otillräckligt. Huvudmannen undersöker inte systematiskt och strukturerat hur elevernas behov och förutsättningar påverkar deras möjligheter att nå utbildningsmålen.

- Huvudmannen behöver utveckla arbetet med att göra väl dokumenterade analyser som tydligt förklarar hur elevernas behov och förutsättningar påverkar deras möjligheter att tillgodogöra sig utbildningen. I detta ingår att använda underlag om exempelvis elevernas migrationsbakgrund, kön, sociala bakgrundsfaktorer och sammanställningar som visar variationer i studieresultaten. Huvudmannen behöver söka orsaker till skillnader och variationer i studieresultaten som beror på faktorer som de själv kan påverka.

Huvudmannens kompensatoriska insatser

Inom detta bedömningsområde granskas först (2a) i vilken utsträckning huvudmannen, genomför relevanta och kraftfulla kompensatoriska åtgärder. Huvudmannen ska tydligt kunna motivera sin resurstilldelning och den kompensatoriska styrningen ska utgå från en analys av behoven. Vidare ska huvudmannen se till att skolenheterna har resurser för att vidta de kompensatoriska åtgärder som behövs för att eleverna ska ha möjlighet att nå utbildningens mål.

Vidare granskas (2b) i vilken utsträckning huvudmannen tydligt visar på vilket sätt de kompensatoriska åtgärderna förväntas bidra till att eleverna når utbildningens mål och att huvudmannen löpande följer upp att de kompensatoriska åtgärderna leder till faktiska förbättringar.

Bedömning av område 2a – huvudmannens åtgärder

Skolinspektionen bedömer att huvudmannen i flera delar har vidtagit kompensatoriska åtgärder utifrån vad analysen visar.

Granskningen visar att huvudmannen till viss del motiverar tilldelningen av resurser utifrån elevers olika förutsättningar och behov. Huvudmannen genomför också olika kompensatoriska insatser, men dessa är svagt förankrade i huvudmannens

analyser av verksamhetens behov och bygger främst på generella antaganden. Åtgärderna riktas dessutom huvudsakligen mot alla elever vilket gör att de riskerar att inte vara tillräckligt träffsäkra för elever och elevgrupper med sämre förutsättningar att tillgodogöra sig utbildningen.

Huvudmannens motivering till tilldelning av resurser

Granskningen visar att huvudmannen kan motivera tilldelningen av resurser utifrån elevers studieresultat, förutsättningar och behov och utifrån utbildningens genomförande. Viss tilldelning av resurser bygger på tidigare erfarenheter och studieresultat, som att elever behöver mer tid och stöd i matematik, fysik och svenska som andraspråk. Annan tilldelning baseras på de behov man löpande ser och upptäcker under läsårets gång, utifrån vad lärare och annan personal påtalar om var det behövs mer insatser av något slag. Enligt rektor finns inget speciellt fördelningssystem utan huvudmannen tillämpar en form av "kreativ systematik". Till exempel har skolan ingen budget för respektive ämne, utan det är vad respektive lärare önskar och ser behov utav som är vägledande. Huvudmannens ingång är att lärare ska få vad de behöver för att göra så god undervisning som möjligt; exempelvis labbmateriel, extra läromedel eller lärverktyg. För att kunna hantera detta flexibla resursfördelningssystem använder huvudmannen sig av ett sparad överskott. Alla elever har hemklassrum, vilka man i skolbyggnaden håller ihop årskursvis. Klassrummen fördelas utifrån storleken på grupperna. Alla elever har egen dator och egen miniräknare. Läroböcker är vanligtvis till låns för eleverna men de elever som har behov av det och vill kunna göra understrykningar eller anteckningar får böckerna.

Huvudmannen får i huvudsak ersättning för eleverna av ett utbildningsförbund bestående av kommuner i regionen. Hur elevpengen räknas ut och hur den ska användas känner huvudmannen inte till. Uppdraget är att ge eleven utbildning på sökt program. Några tilläggsbelopp är inte aktuella, då elever med sådana behov inte finns på skolan, uppger rektor i intervju.

Huvudmannens kompensatoriska åtgärder

Granskningen visar att huvudmannen genomför åtgärder som syftar till att ge kompensatorisk effekt. Åtgärderna är dock inte tydligt förankrade i en analys av de behov och förutsättningar som elever med sämre förutsättningar har för att kunna nå utbildningsmålen. Istället riktas åtgärderna mot alla elever vilket gör att åtgärderna riskerar att inte vara tillräckligt träffsäkra. Exempel på generella insatser som huvudmannen har valt att sätta in är att ge alla elever tillgång till läromedel, talbok, inläsningstjänst samt miniräknare. Eleverna har hemklassrum och fasta platser som roterar varje månad för att alla ska lära sig jobba med alla. I klasserna blandar man elever från olika grundskolor i möjligaste mån, för att luckra upp eventuella låsta positioner och roller som kan verka hämmande. Elever med annat modersmål än

svenska försöker man hålla jämt fördelade i klasserna, likadant med män och kvinnor. För att hjälpa eleverna att få struktur i skoldagen har rektor infört en gemensam schemastruktur, med lika långa lektioner och raster varje dag.

I ämnet svenska som andraspråk har huvudmannen satt in två lärare liksom i matematik samt ger mer undervisningstid för alla elever. För alla elever finns resurspass i framförallt ämnena kemi, fysik och matematik. En grupp elever som inte uppnått godkända betyg i kursen svenska som andraspråk i år 1 har med fasta lektioner i ordinarie schema fått extra stöd och undervisning för att dels ta igen kurs och dels få stöd i nästa kurs av lärare som tillsatts för detta på 25 procent. Förutom att delta i ordinarie matematiklektioner, ger specialläraren vissa elever individuell undervisning. Elever kan också delas upp i mindre grupper i matematiken. Under vårterminen 2020 förstärktes stödet för elever med arabiska som modersmål genom en extra resursperson en dag i veckan. Samtliga ovan beskrivna åtgärder uppger huvudmannen har ett kompensatoriskt syfte. Huvudmannen menar vidare att kursen ungdomsförståelse också kan verka kompensatoriskt för de elever som tar del av den inom ramen för sitt gymnasiearbete, på så vis att de utvecklas på det personliga planet i kontakt med handledare från externa branscher.

Rektor berättar att hen uppmuntrar lärare att höra av sig gällande vilken utbildning de vill gå i kompetensutvecklande syfte. Skolan har deltagit i både Läslýftet och Matematiklyftet. Representanter för huvudmannen berättar att syftet med dessa var att lyfta det kollegiala lärandet på bred front, då till exempel elevernas läsförmåga också är viktig i matematikundervisningen. Representanter för huvudmannen förklarar att man med kompetensutvecklingsinsatserna försöker möta verksamhetens behov. Några särskilda insatser utifrån specifika behov menar representanter för huvudmannen att man inte genomfört, mer än att dubbleringen av lärare i kursen svenska som andraspråk var för att öka graden av studiero. Uppdragsbeskrivningar för skolans förstelärare är oklara och de är inte tillsatta utifrån någon kompensatorisk styrning.

Identifierat utvecklingsområde

Granskningen visar att huvudmannens kompensatoriska åtgärder inte är förankrade i en välgrundad analys av skolans och elevernas behov. Huvudmannen genomför istället flera övergripande åtgärder som riktas mot alla elever.

- Huvudmannen behöver utveckla arbetet med att, utifrån en välgrundad analys av verksamhetens kompensatoriska behov, ta fram träffsäkra och kraftfulla insatser. För att möjliggöra detta behöver huvudmannen först analysera elevernas studieresultat och behov i förhållande till hur utbildningen genomförs (se område 1). Därefter behöver huvudmannen besluta

om åtgärder som har förutsättningar att ge kompensatorisk effekt samt säkerställa att det finns resurser och kompetens på skolenheten för att kunna genomföra åtgärderna.

Bedömning av område 2b – huvudmannens uppföljning och utvärdering

Skolinspektionen bedömer att huvudmannen i låg utsträckning följer upp åtgärder för att se vilken effekt de har i huvudmannens kompensatoriska styrning.

Granskningen visar att huvudmannen inte har definierat och konkretiserat de mål de vill uppnå med sin kompensatoriska styrning. Huvudmannen har ett visst uppföljningsarbete av de insatser som utgör huvudmannens kompensatoriska styrning, men följer inte specifikt upp om åtgärderna leder till faktiska förbättringar för elever med sämre förutsättningar och deras möjligheter att nå utbildningsmålen.

Huvudmannens förväntningar på de kompensatoriska åtgärderna

Granskningen visar att huvudmannen inte har definierat och konkretiserat de mål de vill uppnå med sin kompensatoriska styrning. De kompensatoriska insatserna utgörs av generella åtgärder som övergripande förväntas bidra till att alla eleverna når de nationella målen för sina valda utbildningar. Huvudmannens förväntningar på de kompensatoriska åtgärderna är ytterst att eleverna klarar kurserna på ett bättre sätt. Att så sker säkerställer effekten av de kompensatoriska åtgärderna, enligt både rektor och huvudman. Denna målbild är inte dokumenterad och inte heller kommunicerad till undervisande lärare och personal. Några specifika mål för det kompensatoriska arbetet finns inte, enligt huvudmannen.

Huvudmannens uppföljning av de kompensatoriska åtgärderna

Granskningen visar att huvudmannen har ett regelbundet uppföljningsarbete av de generella insatserna, men att de inte specifikt följer upp i vad mån de insatserna ger ett tillräckligt kompensatoriskt stöd och leder till faktiska förbättringar för elevernas möjligheter att nå målen. Rektor menar att Läslýftet inte gav så stora resultat medan Matematiklyftet hade större genomslag. I intervjuer med rektor och representanter för huvudmannen framkommer att det inte finns någon uttalad målsättning eller några verktyg gällande uppföljning av de kompensatoriska insatsernas effekter, mer än att följa upp elevernas omdömen och betyg. Huvudmannen följer inte heller upp de tilldelade resurserna för kompensatoriska insatser i förhållande till utfallet av dem. Istället sker fortlöpande avstämningar i dialog med lärare och elevhälsa, där dessa gemensamt följer upp och pratar om enskilda elever och vilka åtgärder som fungerat eller inte fungerat. Anser rektorn att effekten vara tillfredsställande får de kompensatoriska insatserna fortsätta så länge det behövs, eller så ändras dem om det inte fungerar. Huvudmannen exemplifierar detta med att

uppföljningen vara hur specialläraren arbetar med elever, exempelvis enskilt eller i grupp. Dessa avstämningar dokumenteras inte.

Identifierat utvecklingsområde

Granskningen visar att huvudmannen inte har definierat och konkretiserat de mål de vill uppnå i sin kompensatoriska styrning. I granskningen framkommer att huvudmannen endast formulerat allmänna mål som de vill uppnå, med åtgärder som gäller hela skolan. Det framgår också att huvudmannen inte har några utarbetade former för en regelbunden uppföljning av utvecklingsåtgärderna.

- Huvudmannen behöver definiera och konkretisera de mål de vill uppnå i sin kompensatoriska styrning. De konkreta mål som sätts bör vidare ha sin utgångspunkt i elevernas behov och förutsättningar. Att huvudmannen sätter upp konkreta mål för åtgärderna underlättar uppföljning och utvärdering av åtgärdernas effekter och ger möjlighet till omprövning av vilka åtgärder som valts.

På Skolinspektionens vägnar

X Inger Börjesson

Beslutsfattare

Signerat av: Inger Börjesson

X Johan Bohman

Föredragande

Signerat av: Johan Bohman

I handläggningen av ärendet har även utredare Verica Stojanovic deltagit.

Mer information om kvalitetsgranskningen finns på Skolinspektionens hemsida:
<https://www.skolinspektionen.se/aktuellt/pagaende-inspektion/huvudmans-styrning-av-det-kompensatoriska-uppdraget-pa-gymnasiet>

Bilaga 1: Bakgrundsuppgifter

Hälsingegymnasiet AB är huvudman för Hälsingegymnasiet som ligger i Bollnäs kommun. Rektor är huvudman för skolan tillsammans med tre kolleger, vilka gemensamt utgör skolledningen. Skolan erbjuder tre högskoleförberedande program: teknikprogrammet, naturvetenskapsprogrammet och ekonomiprogrammet. Skolan har vid granskningen 290 elever. Elevunderlaget utgörs av ungefär 10 procent fler män än kvinnor.

Läsåret 2018/19 var enligt Skolverkets statistik den genomsnittliga betygspoängen för avgångselever med examen eller studiebevis 14 poäng och andelen elever med examen 95 procent.

Bilaga 2: Författningsstöd

Skollagen (2010:800)

1 kap. 4 § andra stycket

I utbildningen ska hänsyn tas till barns och elevers olika behov. Barn och elever ska ges stöd och stimulans så att de utvecklas så långt som möjligt. En strävan ska vara att uppväga skillnader i barnens och elevernas förutsättningar att tillgodogöra sig utbildningen.

1 kap. 9 §

Utbildningen inom skolväsendet ska vara likvärdig inom varje skolform och inom fritidshemmet oavsett var i landet den anordnas.

2 kap. 8 §

Huvudmannen ansvarar för att utbildningen genomförs i enlighet med bestämmelserna i denna lag, föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen och de bestämmelser för utbildningen som kan finnas i andra författningar.

4 kap. 3 §

Varje huvudman inom skolväsendet ska på huvudmannanivå systematiskt och kontinuerligt planera, följa upp och utveckla utbildningen.

4 kap. 5 §

Inriktningen på det systematiska kvalitetsarbetet enligt 3 och 4 §§ ska vara att de mål som finns för utbildningen i denna lag och andra föreskrifter (nationella mål) uppfylls.

4 kap. 6 §

Det systematiska kvalitetsarbetet enligt 3 och 4 §§ ska dokumenteras.

4 kap. 7 §

Om det vid uppföljning, genom klagomål eller på annat sätt kommer fram att det finns brister i verksamheten, ska huvudmannen se till att nödvändiga åtgärder vidtas.

Förarbeten

Prop. 2009/10:165, s. 203, 221 f och 302-307

Prop. 2013/14: 148, s. 19 f

Bilaga 3: Mall för huvudmannens redovisning

Utvecklingsområde 1 – Huvudmannens analys av skolenhetens kompensatoriska behov

- Huvudmannen behöver utveckla arbetet med att göra väl dokumenterade analyser som tydligt förklarar hur elevernas behov och förutsättningar påverkar deras möjligheter att tillgodogöra sig utbildningen. I detta ingår att använda underlag om exempelvis elevernas migrationsbakgrund, kön, sociala bakgrundsfaktorer och sammanställningar som visar variationer i studieresultaten. Huvudmannen behöver söka orsaker till skillnader och variationer i studieresultaten som beror på faktorer som de själv kan påverka.

Utvecklingsområde 2 – Huvudmannens åtgärder

- Huvudmannen behöver utveckla arbetet med att, utifrån en välgrundad analys av verksamhetens kompensatoriska behov, ta fram träffsäkra och kraftfulla insatser. För att möjliggöra detta behöver huvudmannen först analysera elevernas studieresultat och behov i förhållande till hur utbildningen genomförs (se område 1). Därefter behöver huvudmannen besluta om åtgärder som har förutsättningar att ge kompensatorisk effekt samt säkerställa att det finns resurser och kompetens på skolenheten för att kunna genomföra åtgärderna.

Utvecklingsområde 3 – Huvudmannens uppföljning och utvärdering

- Huvudmannen behöver definiera och konkretisera de mål de vill uppnå i sin kompensatoriska styrning. De konkreta mål som sätts bör vidare ha sin utgångspunkt i elevernas behov och förutsättningar. Att huvudmannen sätter upp konkreta mål för åtgärderna underlättar uppföljning och utvärdering av åtgärdernas effekter och ger möjlighet till omprövning av vilka åtgärder som valts.

Redovisa vilka åtgärder som genomförts:

Beskriv hur verksamhetens kvalitet utvecklats avseende utvecklingsområdet:

Beskriv de effekter som eventuellt förväntas på längre sikt:

Beskriv eventuella ytterligare åtgärder som planeras: